144 O. Franklin St.

Учѣте ся брати мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь
Свого не цурайтесь,

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда
И сила и воля"
Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Число 6. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 21-го Февруара 1895. ГОДЪ III

НАШЕ НАРОДНЕ ЖИТІЕ ВЪ АМЕРИЦѢ,

Мы не жиемъ повнымъ народнымъ житіемъ, тôлько ледви дыхаемо зъ дня на день. Мы поступаемо за прикладомъ раковъ: мѣстô чимъ разъ то крокъ на передъ, то мы усе узадъ. Головна причина нашого застою въ народнôмъ житю и въ поступѣ до просвѣты до полѣпшеня долѣ, до скрѣпленя руского духа, до народного самопôзнаня есть та, що нема ôдповѣдныхъ много людей, котрîбъ з-умѣли попровадити народъ. Слибъ ту було въ Америцѣ хоть громадка интелигенціи або щирихъ русиновъ патрîстôвъ, котрî-бъ вôддали ся сердцемъ и душею народной справѣ, тобъ днесь американьска Русь малабъ лучшу, свѣтлѣйшу будучнôть. Але поки що, маемо надѣю въ Бога що зôйде день надъ землею и появлять ся щирî дѣячѣ на народной нивѣ и народне жите пôчне бити живымъ ключемъ и далеко широкою поплыне струею. Мы на днесь одзываемъ ся до нашого робочого люду и кличемо; щобъ ставъ учити ся самъ собою покирувати, самъ о свое добро такъ моральне, якъ и материяльне дбати.

Сли мала дитина разъ не одважить ся сама зробити крокъ, то не навчить ся ходити. Такъ само нашъ чоловѣкъ, наколи прîйде до Америки, то най не замыкаесь передъ свѣтомъ, але най придивляесь другимъ и що доброго най собѣ бере до сердця. а що злого най-оминяе. Дивѣть ся люде добрî теперъ на себе. Въ краю лишень интелігенція носить ся такъ хорошо якъ ту кождый робôтникъ. Въ старомъ краю якъ нашъ селянинъ увидить кого убраного въ чорну паньску одежу то заразъ собѣ и думае, же то мусить бути: або професоръ або докторъ, або судія, або якій урядникъ. А ту кождый Ваньо, Даннло, Гаврило убраный якъ самъ панъ міністеръ. Але чи кождый зъ нихъ есть ученый, интелигентный, троха отесанный такъ на души якъ то поверховно видимо що до одежи? Отже треба старати ся прикрасити душу честнотами, розумъ збогатати хосеннымъ знанемъ. Правда ,днесь кождый встыдавъ бы ся взяти на себе полатану гуньку и такъ показати ся на улицю; а продуковати ся передъ чужими поганымъ и огиднымъ краевымъ звычаемъ и обычаемъ, то наши люде не встыдають ся. По плейзахъ и по великихъ мѣстахъ на соромъ и ганьбу руского имени поганый звычай гуляти, сварити ся, бити ся, робити весѣлє по сальонахъ — вкоринивъ ся таки на добре тутъ въ Америцѣ.

Той, котрый передъ кôлька годинами ишовъ убраный через улицю якъ якій графъ лежитъ неразъ передъ салономъ збитый покервавленый до непôзнаня поки не прîйде полісманъ и не вытверезить палкою нашого пана и не запровадитъ до Ивановой хаты, де заплатить пять доляровъ за нôчлѣгъ. Въ Jersey City не пôйде порядный ґазда на музыку, тôлько такій жидôвскій попыхачь.

Два тыжнѣ тому назадъ то одного хорошо убраного пана такъ збили що и днесь смаруе боки. Другого збивъ полісманъ що ажь палку поломавъ на его головѣ, де потôмъ обголили и на 20 мôсцяхъ дратвою позашивали ему голову. За New-York-омъ въ однôмъ плейзѣ посходили ся наши люде на пiятику на котрой забивши одного, повтѣкали.

Въ St. Luis. справляли русины весѣлє. Попивши ся, изъ руской пяной щирости запросили льофрôвъ на гостину. Тіи пôдпивши ся стали ся зъ гостей газдами. Се не сподобало ся нашимъ и выгнали лофрôвъ. Тіи ображенй на чести, вывалили дверѣ и почалось керваве весѣле. Молодому выбили око що и таки вытѣкло му; молода носитъ и до днесь великій чорнй окуляры, дружки черезъ ôкно повтѣкали; староста мае зломану ногу цѣлкомъ и на тачкахъ привезли го домôвъ, дружба пôйшовъ безъ зубôвъ, свашцѣ ôдкушено палець. Ото маете добрî людоньки образокъ нашихъ поганыхъ краевыхъ звычаевъ, котрыхъ уже часъ тутъ въ Америцѣ позбути ся и брати собѣ на розумъ якъ то другî ученѣйшî и просвѣщенѣйшî люде роблять. Такимъ способомъ станемо ся и мы интелиґентными людьми нетôлько що до одежи, але що до серця и розуму.

Чоловѣкъ троха просвѣщенный и уцивилизованый, до сольону не пôйде пити сварити ся, бити ся, по улицѣ валяти ся. Тое собѣ запамяайте добре!

А тогда буде насъ бôльше розумнѣйшихъ,и буде сила и другихъ на добру дорогу напровадити не тôлько словомъ але и добрымъ прикладомъ. Тодѣ спôзнаемо шанувати себе, народну руску честь, и духъ народный оживетъ и мы займемо тодѣ почесне мѣсце мѣжь другими народами, що суть уже добре зъорганѣзованî и дбають про себе.

„Свобода".

ОДПОВѢДЬ.

п. Д. въ С. На ваше пытане ôдповѣдаемо такъ. Мѣжь ученымъ на правду чоловѣкомъ а мѣжь не доученымъ, заходить тая рôжниця, що мѣжь добре звареною стравою а недовареною. Добре зварена страва йде чоловѣкови на пожитокъ и онъ не чуе жадного гуркоту, нѣ болю въ своимъ жолудку.

Наколи чоловѣкъ спожие не довареной стравы, тодѣ чуе болѣ, корчѣ въ жолудку и мусить выблювати. Ученый чоловѣкъ есть смеренный богобойный и о скôлько знато и другого научае. Недоукъ мае одну фікс-идею: що всѣ дураки, лишень его голова повна премудрости, а то повне сѣчки.

Прилѣжному читачу св. писанія. Хоть бы кто якъ знавъ святе письмо читати, то все таки не може всего зрозумѣти безъ попередныхъ вѣдомостей и правилъ, котрî суть начи ключомъ до сего духовного скарбу. Наука, котра учить якъ розумѣти св. письмо называесь пôсля грецкого слова „германейвтика"! Дальше пытаетесь чи не можна-бъ дôстати житя св. Апостолôвъ? — на се кажемо що въ нашой роднôй мовѣ суть пробы того рода, але научного, критически обробленного дѣла ще не ма.

Ажь тежперь будемо помѣщати въ „Свободѣ", житіе святыхъ Апостолôвъ и евангелистôвъ, сли увидимо що будемъ могли заплатити зецера и друкъ.

В. у К. Слово: „туне" есть старославяньске и не означае „туньо" якъ нашî люде днесь говорять, але въ день святыхъ безсребреникôвъ Козмы и Демяна спѣвае ся ихъ тропаръ, де приходять слова „туне прияста туне дадоста" то значить: даромъ вы прияли ôдъ Бога знане лѣчити людей и даромъ не за гроши вы лѣчили бѣдныхъ, хорыхъ, калѣкъ Отже се правдиве значене а не сельского дяка, котрый сіи слова перевѣвъ на свôй смѣшный ладъ „ту не взяли тамъ не дали".

ПОСЛѢДНІЙ ВѢСТИ.

Знову холера.

До англицкой газеты „Times ей кореспондентъ зъ Одесы пише, що въ подольской губерніи заслабло на холеру 186 особъ а умерло 90.

Японія.

Японьске міністерство войны зажадало 50 мільонôвъ дол, на дальше проваджиня войны съ Хинами; нащо народный соймъ единодушно приставъ и ухваливъ дати потребну суму.

Москва. На дняхъ выправили собѣ тамошнî студенты забавку слизгати ся на рѣцѣ Москвѣ. На нещасте въ однôмъ мѣсци проломивъ ся ледъ и 30 студентôвъ утопило ся.

Близька вôйна.

Помимо всѣхъ диплъоматичныхъ старань забезпечити европейскій миръ, бездымный порохъ таки суне до носа политичныхъ мужôвъ

Въ Спандавъ въ Нѣмеччинѣ три тысячъ робôтникôвъ працюють день и нôчь въ королевской фабрицѣ оружія коло выробленя патронôвъ и гранатъ. Найменьшî недостачî въ нѣмецкихъ крѣпостяхъ и справляють ся пôдъ надзоромъ генералôвъ. Войско муштрують на всѣ боки, всѣ приборы и знаряды для раненныхъ суть въ поготôвлю.

Въ Чикаго въ костелѣ свт. Ядвиги хотѣли поляки вѣшати свого пароха и сотрудника, але полісманы зъ револьверами въ рукахъ впали до костела и не допустили до оскверненя святынѣ. Епископъ косталъ запечатавъ и хвала божа на судѣ.

Берлинъ.

По цѣлой Нѣмеччинѣ пронеслась громомъ близкавки смутна невесела вѣсть, що бувшій державный канцлерь Бисмаркъ лежить тяжко хорый.

Въ New-York-у померъ послѣдный начальникъ Індиянôвъ свого племени „Трясисьтрава", котрый мавъ за жѣнку "скваъ" одну нѣмкиню, котру звавъ „высячій конаръ".

Нещасна вдова повѣдала що небôщикъ бувъ добрый чоловяга, ѣвъ сайеркравть нѣмецкî кобаски и спѣвавъ Wacht am Bhein.

New-York.

На 59 улицѣ стоявъ полісманъ Вайтберкъ на своей вартѣ. Коло 8 годины рано выйшла Роза Шварцъ, прачка 21 лѣтна на купно до склепу. Наразъ сѣдае на пѣшеходнику коло полісмана и каже; поможи менѣ.... и за хвильку ставъ полісминъ акушеркою тримаючи пôдъ пазухою палку и новонарожденну дѣтину. Полісманъ за телефонувавъ сей часъ по шпитальный вôзъ и все пôйшло добре; полісманъ, мати и новонарожденѐ суть въ добрôмъ здоровлю.

УВАГА.

Надходить святый пôстъ а въ немъ и великодна сповѣдь — обрахуй ся съ сумлѣнемъ; чи не обкравъ ты де кого чи заплативъ за той и минувшій рôкъ за „Свободу"? покай ся! бо хоть выдуришь ôдъ священика розгрѣшеня, але ôдъ Бога николи за чужу кривду. Вôддай Богови що боже, а редакціи що ей належить ся.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00

До старого краю.......... 2.50

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высилати пôдъ адресою:

To "Svoboda" Printing Office 247 Warren Str. Jersey City, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 10.00

,, ,,Six months. ,, 6.00

All money or money orders should be addressed to: ,,Svoboda" Printing Office 247 Warren Str. Jersey City, N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ХИНЬСКИ АМАЗОНКИ.

Жена хиньского генерала Са-Гокі, котрый зôставъ убитый у першôмъ сраженію съ японьчиками, постановила була пôмстити ся на врагу. Она зôбрала 3. тысячъ женщинъ, котрі дуже добре вивчили ся войсковой штуки и повели ихъ бити ся зъ японьчиками. Може хиньскі женщины покажуть бôльшу силу духа и ôдваги якъ дотеперь хиньске вôйско.

СТРАШНА НУЖДА ВЪ ЧИКАГО.

Щобы мати яке таке понятіе о великой бѣдѣ, яка теперь панує мѣжь людьми, досить буде сказати що сто пятдесять тысячъ не мае хлѣба вкусити разъ на день. Помимо того що завязались ратунковиі комѣтеты, бѣда таки та сама ширить ся. Съ тяжкою мукою трудомъ удало ся 50. тысячъ яко тако накормити и дати де якій теплый притулокъ.

На далекôмъ западѣ панує та сама нужда, голодъ и холодъ. Сотками фармерôвъ сходять ся зъ околиць до мѣста и пытають ся за ратунковыми комитетами, бо зъ голоду и холоду приходить гинути.

ЗНОВУ СТРАШНЕ НЕЩАСТІЕ ИА МОРИ.

Пароходъ ,,City of St. Augustine", котрый ôдплывъ дня 2. Февруара сего року зъ Jacksonville, Fla. via New-York затопивъ ся.

ВѢСТИ
Зъ нашои Отчины.

Жидôвска зухвалôсть.

Зъ причины холеры що лютила ся въ осени тамтого року въ коссôвскôмъ повѣтѣ, зарядивъ санітарный вôдпоручникъ намѣсництва дръ. Баржицкій межи иншими также замкнене кагальнѣ парнѣ въ Кутахъ. Парню замкнуло и опечатало старосство та поручило перевести потрѣбнѣ и конечнѣ урядженя. Однакожь кагалъ неперевѣвъ ихъ. Тымчасомъ цѣла пропінаційна шайка, зôбравши товпу жидовы зъ колами, друками и револьверами, окружила дня 8 сѣчня парню розôгнала поліцію и жандармерію, повôдрывала печатки, вывалила дверѣ и отворивши парню вôддала ей до ужитку кагалови. — Мы цѣкаві, яка кара спаде за те на зухвалыхъ жидôвъ, бо якъ бы де христіяне чогось такого допустили ся, то зроблено бы зъ того страхъ яке велике злочинство.

Напады вовкôвъ.

Въ Угорщинѣ коло села Гідашъ напали вовки цѣлу весѣльну дружину, вертаючу зъ церкви сусѣдного села. Межи двома селами находить ся досить великій лѣсъ.. Ледви що въѣхали въ той лѣсъ, розлягло ся страшне выте вовкôвъ котрі вскорѣ появили ся на дорозѣ. Бôльшой части весѣльныхъ гостей удало ся щасливо перебити ся, але все таки 13 людей погибло. Тѣ, що уратовали ся, заалярмовали цѣле село, и богато селянъ удало ся до лѣса, але знайшли лише кости и кусники одежи.

Стражъ зъ псôвъ.

Граничну сторожу зъ псôвъ заведено въ Росіи. Причиною сего заведенія було, що на границяхъ Россійской нѣмецкôй, австрійскôй и румыньскôй, дуже розвинуло ся пачкарство. Отже выучено умысне до сей службы велике число псôвъ и роздѣлено ихъ помежи граничнѣ стацій. Ва день тѣ псы сплять а смеркомъ идуть на становища. Кождого чужого чоловѣка занюхають вже здалека и брехомъ дають о сѣмъ знати стражникамъ. Вôдтакъ на команду кидають ся въ погоню за пачкарами и задержують ихъ. Перші пробы зъ тыми псами такъ удали ся, що россійске правительство хоче учити якъ найбôльше псôвъ до граничной службы.

Въ Галичинѣ найбѣднѣйшій жидъ посѣдають тôлько грецей, кôлько сто хлопôвъ разомъ зъ своима грунтами.

ЗЪ УГОРСКОЙ РУСИ.

,,Буковина" пише: ,,газета ,,Листокъ" що выходить въ Ужгородѣ, въ остатнôмъ числѣ нарѣкае дуже на недолю Русинôвъ въ Угорщинѣ. Минувшого року постигло ихъ кôлька нещасть: неурожай, церковні реформы, латиньскі буквы въ книжкахъ и загальный упадокъ силъ народныхъ.

Для просвѣты народу незробили тамошні Русины майже нѣчого, книжокъ нѣлкихъ не выдали. Газета Kelet написали що угорскі Русины (и людъ теліґенція) упадають тѣломъ и душею погибають щезають. Мадяры звуть Русинôвъ buta oros. (дурный Русинъ.) характеръ угорско-руского народу мае бути пôдлый и низкій.

Священники тамошні ставлять собѣ за цѣль житя збирати маєтокъ и байдуже имъ про селянъ (славній суть пôдъ тым взглядомъ угорскі священники въ Америцѣ въ рускихъ колоніяхъ). Тô богато такого понаписовавъ ,,Листокъ". Жаль его мы вôдчуваемо такожь и недивуемо ся, що нарѣкае, бо голоденъ не буде спѣвати. Але одного не можемо ,,Листкови" и всѣмъ тымъ, котрыхъ вôнъ заступае, простити. Нарѣкае вôнъ, що угорскій Русинъ-Селянинъ пôдлый и безхарактерный, бо дурный. Наже мы скажемо, що по при иньшихъ виновникôвъ передовсѣмъ угорска интеліґенція руска винна тому, що тамошный селянинъ такъ упавъ. Коли представитель інтелиґенціи, самъ редакторъ ,,Листка" Фенцикъ такій зацофаный, якъ бы выховавъ ся въ середныхъ вѣкахъ, то щожь думати про иншихъ? Теперь всюды де хотять селянъ учити, говорять до него такъ, щобы онъ розумѣвъ. А въ Угорщинѣ якъ выдрукують яку книжку, то може ей зрозумѣти хиба якій вчений чоловѣкъ, бо писана по московски, та по церковному. Намъ доводилось читати поученіе ,,Листка" о новыхъ монетахъ Перше слово того поученія було ,,поелику", а вôд-такъ ишла наука, писана такою незрозумѣлою мовою, що селянинъ нѣякъ не мôгъ бы зрозумѣти. Чогожь онъ навчить ся, коли до него не промовляють по людски? Угорскі освѣдченѣ Русины мусять стати отверто на народнôмъ грунтѣ и уживати мовы народной, мусять сами статись характерными и нескубати народу якъ вѣвцю, але любити его якъ свою душу. Інтелиґенція угорско руска мусить перше сама поправити ся и неблукати въ тмѣ кромѣшной та не служити чужимъ богамъ." Мы зъ нашой стороны не потребуемо давати нѣякого поясненія, бо кто мае здоровый розумъ то самъ осудить о правдѣ за котру боремъ ся.

ПРЕДЪ СМЕРТІЮ.

Бувшій директоръ скарбовый въ Черновцяхъ и звѣстный зъ великого процесу о дефравдаціи. Тщенецкій померъ дня 20 сѣчня въ шпиталю въ Штайн де вôдсѣджувавъ свою чотырлѣтну вязницю. Вже вôдъ довшого часу лежавъ Тщенецкій безнадѣйно недужій. Въ суботу рано перечитали ему актъ котрымъ Е. В. Цѣсарь помилувавъ его по вѣдсѣдженю двохлѣтной вязницѣ. Тщенецкій зрозумѣвъ о що иде, але бувъ уже такій слабый, що не мôгъ ничого промовити и померъ того самого дня вечеромъ. Родина перевезла его тѣло до Тарнополя.

АМЕРИКАНСКИ. НОВОСТИ.

Мильоны въ золотѣ вертають назадъ до Америки

Пароходъ ,,Majestic" зъ Ліверпоола везе пять міліонôвъ долярôвъ въ золотѣ назадъ до Америки. Се було американске золото а теперь его туть потребно.

,,La Gascogne"

Францускій пароходъ о котрôмъ всѣ думали що затопивъ ся — по тыжневôмъ спôзненю приплывъ щасливо до New-York-у.

W Jefferson City, Mont. лише одного дня засуджено ажь пятьохъ убійцевъ на смерть.

Carlyle Ill.

Три мѣсяцѣ тому назадъ померъ штатскій касіеръ Руфусъ Ramsey. За житя уходивъ за найбогатшого чоловѣка а по смерти оказалось що небôщикъ лишивъ defficit въ штатскôй касѣ на повъ мільона долярôвъ.

Дня 12. сего мѣсяця ôдбули ся въ нюйорскôмъ штатѣ выборы урядникôвъ на розмаитѣ посады и всюда побѣдили републиканы.

Нещасна мати роздерла живцемъ на кавалки свою дѣтину.

Въ Willington Bergen N. J. жена Михаила Вассиль зъ страшнымъ крикомъ збудила надъ раномъ свого мужа горлаючи щобъ ей боронивъ ôдъ розбôйникôвъ. Мужъ схопивъ ся, запаливъ свѣтло и видить свою нещасну жену стоячу по середъ хаты зъ окервавлеными руками а коло неѣ розтаргану на двое неживу дѣтину, котра мала 6 тыжнѣвъ. Нещасна мати наразъ збожеволѣла и въ тôмъ станѣ поповнила сей страшный чинъ. Треба було ажъ 8 хлопôвъ, щобъ нещасну звязати а вôдтакъ ôдослати до шпиталю.

Въ Чикаго поляки прогнали славного здирача proboszcza Бажинского. Була битка де 300. жинъ воювало.

ПОЛИТИКА.

Италія.

Ся краина, котра зветь ся такожь и рай Европы, не богато мае у себе райской втѣхи и упоснія. Въ Сециліи выбухла знову хлопска раволюція. Сельскій народъ масами повстае проти наложеня новыхъ податковыхъ тягарôвъ. Нищене, руйноване урядôвъ податковыхъ есть на порядку дневнôмъ. По мѣстахъ бавлять ся анархисты киданіемъ бомбъ и убиванемъ высокихъ урядникôвъ, якъ се сталось въ Медіоланѣ. До сего нещастія прилучились и ще другі: Остра зима, голодъ, землитрясеня и вовки, котрі гнані голодомъ и холодомъ зъ Альпъ сходять на ломбардску рôвнину и нападають на села такъ, що выслано войско проти тыхъ непрошеныхъ гостей.

Росія.

Наколи царь Николай II. заявивъ делегаціи земствъ, що не ôдступить анѣ на пядь проґрамы ôдъ покôйного отця и що неможна навѣть и снити о якихъ тамъ реформахъ въ леберальнôмъ напрямку тодѣ цѣла делегація земствъ сей часъ удала ся до церкви казаньской Богоматери, щобъ подяковать Господеви и за се и помолитись за долгоденьствѣе царя. Зъ Петербурга пишуть, що цариця вдова и нова цариця суть обидвѣ въ благословеннôмъ станѣ.

На дняхъ замкнуто московскій университетъ и богато студентôвъ арештовано за политичнѣ преступленя.

Въ Кѣевѣ много малорускихъ студентôвъ сидить по гарештахъ за те, що допоминалися знесаня закона заборонюючого писати газеты и книжки въ нашой рôдной мовѣ.

Берлинска газета ,,Lokalanzeiger" пише, що царь Николай II. ôдъ недавна що дня получае листи ôдъ нигилистôвъ, де му грозять смертію. Въ Петербургу зôставъ арештованый высокій двôрскій урядникъ за те, що положивъ на стôлъ въ приватнôй комнатѣ царя, два образы, представляючі замордоване Николая II. и Александра II. Тіи образы розôслано по всей Росіи.

Туреччина.

Въ Македоніи революція а въ Цареградѣ появилась знову холера зъ одного боку, а зъ другого Ормѣяне тоже зачинають голосно говорити, що ихъ кровь не пôйде даромъ. Султанъ клене сь на бороду Магомета що не може дати собѣ рады.

Болгарія.

Европейскі газеты подали вѣсть, мовь бы Болгары прогнали князя Фердинанда а на его мѣсце мали зажадати Батенберга, брата небôщика болгарского первого князя.

Чорногора.

Княгиня Стана Петровичъ, мати чорногорского князя Николы, померла на дняхъ въ Цетіні.

Румунія.

Букарештъ, Князь Стурдза наслѣдникъ многомільонового маетку, два роки тому назадъ залюбивъ ся бувъ въ дочцѣ убогого шевця. Але дѣвчина не хотѣла о той любвѣ навѣть и чути. Тодѣ на дняхъ пойшовъ князь одной ночи до убогой хатины шевця, и застрѣливъ дѣвчину а потомъ себе.

Хиньско японьска войнa.

Найсильнѣйша хиньска надморска крѣпость Веи Гай Веи знаходить ся въ посѣданю японьской арміи. Пôдчасъ здобутя той крѣпости много хинскихъ офѣцерôвъ почали втѣкати. Генералъ Тай видячи се, изъ злости одôбравъ собѣ жите.

Австрія.

Старый цѣсарь Францъ Іосифъ клопочить ся тымъ, когобъ зробити престолонаслѣдникомъ австрійского трону. Звѣсно нѣмецкій цѣсарь не потребуе о тôмъ и думать, бо мае ажь шесть сынôвъ, австрійскій мавъ лишень одного Рудолфа и той предвчасно розставъ ся зъ тымъ свѣтомъ и закотрымъ жалують всѣ народы габсбурской короны. Дотеперь назначеній бувъ Фердинандъ сынъ цѣсарового брата. Але позаякъ Фердинандъ не мае симпатіи народу, протое цѣсарь Францъ Іосифъ старае ся перенести престолонаслѣдство на свого внука Сальватора, котрый есть вельми популярный въ Австріи

Угорщина.

Съ причины неуроджаѣвъ минувшого року, пануе нужда и голодъ мѣжь селяньствомъ. Селяне теперь всюда збунтовались и роблять вѣча, на котрыхъ выявляють свой незадоволенія противъ теперѣшного ряду и заохочують одні другихъ до соціяльной революціи. Въ кôлкохъ мѣсцяхъ прійшло до борбы мѣжь войскомъ а селянами, де богато погибло зъ одной и другой стороны.

Египтъ.

Въ земли фараонôвъ не добре водить ся. Молодый Кедиве зненавидѣвъ Англію та и ей протекторатъ надъ Египтомъ давъ ся таки добре въ ознаки тамошному насиленю. Но бѣда що Англія сильна а тіи, що колись тримали въ неволи жидôвъ, днесь мусять носити ярмо рабства одъ англичанъ.

Вѣдень.

Австрійскій архикнязь Альбрехтъ генеральный инспекторъ австрійской арміи померь.

Істрія.

Істрійскій краевый соймъ зôставъ замкнутый зъ слѣдуючой причины:

Италіяньскі послы домагали ся, щобъ въ соймѣ уживано лишень италіяньску мову а не кроатску. Тодѣ правительственный комісарь въ имени цѣсара замкнувъ соймъ.

СИЛА ВОЛѢ.

Образокъ зъ руско-американьского житя

написавъ Гр. Гр.

Було се лѣтною порою въ мѣсяцю Юню року 189.....

Малый плейзикъ N. захованый мѣжь чорными насыпами уже выбраного угля, лишень разъ въ мѣсяць то есть: на пейду, наберавъ якогось надзвычайного руху и житя, начи у насъ въ старôмъ краю жидôвске мѣсточко въ день рôчного ярмарку. Въ той день можна було видѣти якъ то по головной улицѣ плейзу (а була лише одна) ѣхала фѣра за фѣрою тягнена то мулами то старою на пѣвъ живою педлярскою кониною, котра уже такъ була приучена, що й сама знала передъ якою хатою стати. День клонивъ ся до свого западу. Майнерскій плейзикъ розтягавъ ся шнуркомъ попôдъ скалисту пенсильваньску гору зъ своима чорныма ôдъ дыму деревянками, зъ котрыхъ у ту пору майже всюда дымило ся, бо газдынѣ готовили вечерю для своихъ и грѣли воду до мытя майнерамъ бурдингерамъ На кôлька крокôвъ передъ плейзомъ, разъ вразъ перескакали углярскі и пасажерскі потяги свистаючи приразливо на сухобокі козы и повôльні майнерски коровы, щобъ уступились зъ трекôвъ. Затрубѣли брехи и майнеры то купочками, то по одиноко вертали повôльнымъ крокомъ зъ бляшанками въ рукахъ до своихъ домѣвокъ и хотяй обкурені и чорні ôдъ угля — бо тôлько зубы бѣлѣли ся, все таки було можна пôзнати по ихъ веселой бесѣдѣ и смѣху що днесь у нихъ була пейда,

Микита Карпъ, котрый уже робить черезъ довгій часъ въ поблизькой майнѣ и усе робить самъ на себе, вернувъ скорѣйше другихъ домôвъ, бо пощастило ся ему натрафити на богату угляну жилу.... Давъ кôлька разъ огню и гельпры мали що ладовати до самого вечера. Самъ урадованый пойшовъ до оффису, лишивъ свой нумеръ, взявъ свою пейду та скоро до дому.

Вступивши до хаты, привитавъ ся зъ жѣнкою, котра уже була и воду приготовила и чисте бѣле.

Микита умывъ ся, взявъ на себе чисту одежу и запаливши люльку, сѣвъ на порозѣ и розглядавъ ся то въ сю то ту сторону плейзу чекаючи нѣмъ жѣнка на закличе до вечерѣ.

Наколи уже навели мы имя героя сей повѣсти, то мусимо таки ближше познакомити нашихъ читателѣвъ зъ нимъ.

Микита Карпъ бувъ высокого росту и сильный. Микитѣ було тодѣ якъ се пишемо 30 лѣтъ и бувъ, якъ то кажуть люде, письменный, бо знавъ молити ся зъ книжки. Та сама бѣда що жене и до днесь нашихъ землякôвъ зъ пôдъ родинной стрѣхи шукать полекшу въ Америцѣ, загнала и нашого Микиту Карпа сюда.

Ему було тôлько одинъ рôкъ, якъ его отець и мати померли не лишивши тôлко три пруты землѣ на пятеро сиротятъ, котрі, що уже були старші и способні хоть яко тако до службы, та якъ тоті мышенята порозлѣзались помѣжь ґаздôвъ служити. Маленького Микиту взяла Евдоха, жѣнка сельского гробара майже за свого, бо у ней всего навсего була лишень одна дѣвчинка а имя ей було Югася. Микитѣ було у дома гробаря якъ въ рôдной мамы. Якъ уже пôдрôсъ, то пасъ худôбку а опôсля и самому гробарьови помагавъ лопатою поправляти гробы. Скоро минавъ рôкъ за рокомъ, а Микита и Югася не щулись якъ взросли: ôнъ на хорошого легиня а Югася на дѣвчину пôдъ вѣнець. Старі тôльки того ждали та Господа благали, щобъ могли поблагословити ихъ до вѣнця и видѣти ихъ въ щастю — що и стало ся. Микита и Югася пôбрали ся. Но недовго заглядало щасте въ вôконьце гробаровой хаты. За два тыжнѣ по весѣлю старый гробаръ выкопавъ послѣдный разъ грôбъ и то для себе, до котрого его и спустили на вѣчный спочинокъ. Зажуривъ ся вельми Микита; ревно плакала Югася за отцемъ а стара мати на кождôмъ кроцѣ млѣла зъ жалю. Поховали старого гробаря. А що за похороны мавъ..,. Пань Отецъ не жаловали свого труду и поховавъ за дурно небôщика гробара; церковне брацство дало дармо свѣтло, хоругви и подзвôнне; дякъ Охримъ также не взявъ нѣчого нѣ за спѣваный псалтырь нѣ, за похоронъ... И справдѣ вартъ сего бувъ небôщикъ Никола гробаръ! Се була праведна душа; покôйникъ не давъ злого слова хотъ бы найменьшой дѣтинѣ. „Смерть праведного со похвалами“—повторяли всѣ за духовнымъ отцемъ, вертаючи зъ цминтаря.

О мѣсяць по похоронѣ старого гробара, поховали и его жѣнку Евдоху. Туть уже бувъ выдатокъ для Микиты, бо треба було все самому заплатить. Стара лишила двѣ коровы, одно телятко и двое овець. Корову и телято купивъ мѣсцевый шинкаръ, бо треба було гроша на похоронъ. Чимъ бôльше нещастя, тымъ смѣлѣйше лѣзла бѣда черезъ ôкно и дверѣ дô Микитовой хаты, котра и та не була его тôльки громадска.

Таки не одовзѣ по похоронѣ прійшовъ вôйтъ и казавъ ся вынести Микитѣ зъ хаты, бо новый гробаръ не буде мерзнути пôдъ дзвѣницею.. Лиха та тяжка година въ житю Микиты Карпа. Старі повмерали, зъ хаты кажуть ся выносити, жѣнка заслабла якъ разъ въ той часъ.... бѣда на всѣ боки. Пôйшовъ Микита на свою баткôвщину просити найстаршого брата о свою частку. Братъ радъ не радъ, покрутивъ ся по сосѣдахъ, приносить му пять паперкôвъ яко спадокъ по родичахъ.. Що робити? — добре и се на лиху годину — подумавъ собѣ бѣдный Микита — треба и то взяти, бо душу зъ брата не возьму...

(Дальше буде.)

ЧОМУ НЕ МОЖЕ УСТОЯТИСЬ ХОТЬ ОДНА РУСКА ГАЗЕТА ВЪ АМЕРИЦѢ?

Таке пытаня мы отримали ôдъ одного нашого честного предплатника, на котре и вôдповѣдаемо.

Щобъ яка газета могла устоятись, то треба гроша. Де того бракуе, тамъ скоро газета гине на сухоты. Чимъ нарôдъ бôльше прôсвѣщенный и дальше поступивъ по дорозѣ цивилизации, тымъ бôльше есть забезпечене жите буте и розвитокъ газеты. Причина тому та, що нарôдъ просвѣщеный знае оцѣнити трудъ и працю редактора и мае ясне и докладне понятіе кôлько то стоить гроша выдаване газеты и такій нарôдъ чуе въ своей совѣсти моральный обовязокъ пôдтримувати газету.

Зъ рускою газетою не такъ оно е. Нашь чоловѣкъ не мае ще понятія кôлько то працѣ и мозолу нѣмъ одно число выйде; ему здаеть ся що, якъ разъ уже зложить ся газета, то опôсля лишень треба паперомъ потягнути по буквахъ и все щось нового–вôдôбеть ся и такъ черезъ цѣлый рокъ. Отже у его очахъ вартôсть газеты эсть одинъ центъ за папѣръ.

Въ совѣсти нашь чоловѣкъ по найбôльшой части не чуе того морального обовязку: заплатити за газету. Онъ собѣ думае: „отъ присылають то треба заглянути що тамъ е“. Або буває и такъ, якъ мы уже неразъ чули, що не оденъ пытае ся: та що тамъ менѣ газета зробила що заню маю платити? — та чоловѣче добрый! чи ты хочешь щобъ тобѣ газета показала де лежать закопаніи грôши, або навчила тебе якъ де и котрый банкъ найлучше обкрасти? Чи ты хочешь щобъ тобѣ редакція посылала чекъ на пиво, та на горѣвку?

Газета дбае о добро загалу, вказує дорогу до доброго, до хосеного, обзнакомляе людей зъ ходомъ рѣчей, що дѣеть ся въ свѣтѣ, баронитъ интереса народні и т. д.

Сли газета мае честныхъ, характерныхъ, освѣченыхъ людей, для котрыхъ и выдаеть ся, тодѣ газета мае безпечне жите-буте. Але де люде о газету не дбають, де не умѣють ей оцѣнити бо не просвѣщенні, де не знаесь о моральнôмъ обовязку за газету платити, тамъ газета, особливо руска, не може устояти ся.

Кôлько то иде гроша на піятику.

Washington.

Пôсля рôчного справозданя секретара скарбу, державный дохôдъ зъ напоѣвъ кромѣ оплаченого цла за импортовану горѣвку, приносить гарненьку суму: сто единайцять міліонôвъ девять соть одинъ тысячъ, девятьдесять три доляры и 86. цен.

ВЪ СПРАВѢ „НАРОДНОГО ДОМУ ВЪ АМЕРИЦѢ.“

Честна редакція!

Справа будованя „Народного Дому въ Америцѣ“ есть великой ваги, котрой засыпляти не можемо, сли не хочемо стягнути смертельный ґрѣхъ на свою душу а проклятіе грядучого поколѣня. „Свобода“ наколи кличе, заохочуе насъ до таккъ святого дѣла, то се мусимо вважати за голосъ Бога и за тымъ голосомъ йти! Пôсля мого думаня булабъ се хороша рѣчь, ôдкинувши всякі партійні непорозумѣня, взяти ся намъ всѣмъ до той справы и заложити по плейзахъ комѣтеты, котрі-бъ занимали ся збиранемъ гроша на тую святую цѣль и подавали справозданя своей дѣяльности въ „Свободѣ“ для публичной вѣдомости.

Съ поважаніемъ
руский робôтникъ.

Молись, трудись, тверезись, учись, до „Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерію не грайте, только грôшъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому" ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!..... Буде зъ васъ